

Табела 5.2. Спецификација предмета *Византијска филологија 1*

Студијски програм: ОАС класичних наука			
Назив предмета: <i>Византијска филологија 1</i>			
Наставник/наставници: проф. др Дарко Тодоровић, доц. др Ил Акад			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: Положени испити из <i>Грчког језика 1</i> и <i>Грчког језика 2</i> .			
Циљ предмета Упознавање средњовековне грчке књижевности. Способност превођења са средњовековног грчког. Оспособљеност за научни рад у области византијске филологије (употреба извора, савремена методологија рада, коришћење критичких издања).			
Исход предмета Стицање основних знања из византијске филологије. Услов за слушање изборног предмета Византијска филологија 2.			
Садржај предмета			
<p><i>Теоријска настава.</i> Наставни програм предвиђа да се студенти упознају са историјом, жанровима и најважнијим ауторима византијске књижевности. 1. Општи увод у византијску књижевност, историјски оквир, периодизација. — 2. Промене у грчком језику у покласичном и позноантичком периоду. Атицизам. Диглосија. Даља судбина ученог (атицистичког) идиома. Позноантичка и византијска којна. Језик Новог завета и грчких писама на египатским папирусима. — 3. Рани црквени оци II–III века — 4. Црквени оци IV века. Христолошке распре. Књижевна и теолошка делатност Атанасија Александријског, Василија Великог, Григорија Назијанског, Григорија Ниског и Јована Хрисостома. — 5. Византијска црквена поезија. Кондак. Песништво Романа Мелода. <i>Акатист</i>. — 6. Потискивање кондака каноном (Андреј Критски, Јован Дамаскин, Козма Мајумски). — 7. Преглед византијске профане поезије. Збирке епиграма (<i>Anthologia Palatina, Anthologia Planudea</i>). Византијска „драма“ <i>Муке Христове</i>. — 8. Историчари VI–VII века. Царска историја (Прокопије, Агатија, Менандар Протектор, Теофилакт Симоката, Георгије Писида). Главне одлике византијске хронографије и преглед важнијих хроничара кроз векове. — 9. Хагиографија. Преглед византијске хагиографије. — 10. Византијска теолошко-мистичка књижевност (<i>Ареопажитика</i>, Јован Лествичник, Симеон Нови Богослов). — 11. Византијска теолошко-научна књижевност. Монотелитска распра (Максим Исповедник). Распра око култа икона. Књижевно стваралаштво у време првог и другог иконокластичког периода (Јован Дамаскин, Теодор Студит). — 12. Фотије и Арета, „први византијски хуманизам“. — 13. Књижевни круг Константина Порфирогенита. Енциклопедизам X века. — 14. Јован Мавропод и Псел. Нови елементи у књижевности XI века. — 15. Византијска филозофија. Византијски аристотелизам (теоријска систематизација Јована Дамаскина, коментатори XII–XV в.). Обнова (нео)платонизма у XI в. (Псел, Јован Итали). — 16. Историографија и реторика XII в. (Теофилакт Охридски, Нићифор Вријеније, Ана Комнина, Јован Кинам, Никита Хонијат, Евстатије Солунски). — 17. Књижевна делатност Теодора Продрома. Учени византијски роман XII века. Почети књижевности на савременом вернакулару (<i>Птохопродромика</i>, Михаило Глика). Љубавни и витешки роман XIII–XIV века. — 18. Еп о Дигенису Акрити. — 19. Византијска сатира и „животињски еп“. — 20. Књижевност у време Лагинског царства. Књижевници Епирске и Никејске државе. — 21. Историчари и полихистори доба Палеолога (Георгије Пахимер, Нићифор Хумно, Теодор Метохит, Јован Кантакузин, Нићифор Григора). <i>Морејска хроника</i>. — 22. Исихастичка распра. Григорије Палама, Варлаам Калабријски. — 23. Интелектуална клима прве половине XV века. Плитон и хуманистички правац византијске књижевности пред крај Царства. — 24. Историчари XV века (Дука, Халкокондил, Сфранцис и Кривовул).</p> <p><i>Практична настава.</i> Практични део наставе чини читање и анализа једног број изабраних текстова којима се илуструје жанровска и стилска разноликост византијске књижевности.</p>			
Литература			
<p>С. С. Аверинцев, <i>Поетика рановизантијске књижевности</i> (прев. Д. Недељковић и М. Момчиловић), Београд 1982. — Х. Г. Бек, <i>Путеви византијске књижевности</i> (превела Ј. Протић-Крсмановић), Београд 1967. — Д. Богдановић, <i>Свети оци и учитељи цркве. Мала приручна патрологија</i>, Богословски факултет – Хиландарски фонд, Београд 1989. — <i>Византијски извори за историју народа Југославије</i>, Посебна издања Византолошког института САНУ, Београд, том I: 1955, том II: 1959, том III: 1966, том IV: 1971, том VI: 1986. — Г. Острогорски, <i>Историја Византије</i>, 2. фототипско издање, на основу издања СКЗ из 1959, Београд s. a. (Увод, 21–41; Извори, 43–48; 104–109; 157–161; 212–218; 301–304; 331–335; 392–396; 436–446). — Ј. У. Русенквист, <i>Византијска књижевност. Од 6. века до пада Цариграда 1453</i> (прев. Д. Купрешанин), Лозница 2014. — L. Breje, <i>Vizantijska civilizacija</i> (prevela I. Nikolajević), Beograd 1976, 260–445. — R. Katičić, <i>Bizantska književnost, u: Povijest svjetske književnosti</i>, knj. 2, Zagreb 1977, 313–345.</p>			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 60	Практична настава: 60	
Методe извођења наставе предавања и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испит	70
колоквијум-и			
семинар-и	20		